

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Tria Monita: Primo anno Scholæ & magisterij sibi attendendum: non minuenda opinio de Sanctitate Ordin. vel Congregationis, ob defectus aliorum: occupationes distractiuæ non impediunt profectum in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

Quod autem stultitiam, aut scurrilitatem quae ad rem non pertinet. Vbi enim fornicationem, immunditiam atque auaritiam reuertit. ibi etiam indifferenter scurrilitatem & stultitiam nominat, ut manifeste deur intellegi, lingua malum grauisimum criminibus in offensione coniunctum, à quibus in ipsa non est prohibitione discreuit. Quid autem vaniloquio potest esse deterius, quod non modo per semetipsum infelicem animam lethaliter grauat, sed & ipsam honeste vitae religionem, quae hominem Deo unxit, euacuat. Iacobo restante. qui ait. Si quis putat se religiosum esse, non refranans linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est religio. Quibus nimirum verbis lucè clariùs constat, quia in nihilum omnis nostra religio redigitur, nisi solerter immoderate lingua lasciuia compescatur. Qui rursus ait. Qui in verbo non offendit, hic perfectus est vir. Si viri perfectio in verbi custodia ponitur, profecto patet, quia per effrenata loquacitatis incuriam, omnis etiam etiam perfecta vita compositio dissipatur. Et l. 5. epist. 2. Cum veritas dicat. Vobis qui ridetis, quoniam stultitiam, quod in tremendo iudicio dicitur, sunt, qui non solum ipsi ridetis (hoc est, in decorè, nimium dissolutè) sed insuper scurrilia proferentes, risum audientibus violenter extorquent. Verumenimvero cum improbat scurrilitas, non vetatur religiosè laeta conuersatio. Nam, ut benè monuit S. Basilius, Si visu inciderit aliquando, ut remittende aliquantulum tristitia causa sermone ad hilaritatem excitemur, danda omnino opera, ut spiritali lepore referta sit oratio nostra, & Euangelico sale condita, ut rectè quae interius sit, sapientia grauius foras odorem aspires dupliciter, & animi relaxatione, & intelligentia festiuitate delectet.

179. *Quartò, oculorum caritas valde vitanda est, praesertim extra domicilium religiosum, & in templo. Nullum esse in homine membrum, quod ita cordis satisfaciat, atque correspondeat, uti oculus, dixit Deus Pater S. Catharinae Senensi. Et ideo fontè S. Chry. oculum appellat, membrum animi. Et Plotinus in sua historia scripsit, animum in oculis habitare. Hoc sciens demon, inquit S. Cyprian. offert oculis formas illicet, & faciles voluptates, ut visu destruat castitatem. Ideò praeuocuit Eusebius Emiliensis: Quam facile potest in puncto temporis euagari velocitas oculi, tam sollicitè praecauenda est inuentus noxa delicti. Quam ob causam cultus & Dominus ac Rector nostrarum animatum Deus, & per Sacram Scripturam, & per scripta Sanctorum, vetuit, curiositatem oculorum. Non commemorabo notas omnibus hac de re Dei & Sanctorum sententias. Illud mihi visum est semper mirabile, quod in Regula in arte diuinitus incisa, & per Angelum S. Pachomio missa, statutum fuerit: Ne Frater. Fratrem, etiam manducantem videret, nec extra quadram & mensam vquam aliò oculos conuerteret. Si talis in eo loco, oculorum euagatio, Deo displicet, quantum magis alia periculosior? dum eò fertur aspectus oculi, quo desiderium animi ferri fas non est. Ideò benè monebat B. Laurentius Iustinianus,*

N ullam rem Monachum aspiciere debetis, in hoc saeculo, qua desiderium illius teneret. *180.* *Porro inter res, quae per oculos ad cor transmittunt actia & periculosa desideria, sunt facies formosae, sexus cuiusvis. Nam, ut scribit S. Hier. semel species formae, cordi per oculos alligatae, vix magis lucet, quam manu soluitur. Captiuat enim mentem, excitando amorem. Amantibus, inquit Aristoteles, amabilissimum est ipse aspectus, eò quòd hinc maximè existit & oritur amor: nimirum excitatus formae & speciei elegantia. Decor enim, ut ait Tertullianus, naturae suae libidinis imitator est. Ideò fons omnis puritatis Beatissima Virgo Maria, docuit S. Briggiam, inter detestandas res, & maximè vitandas, etiam hoc esse. Si quis concupiscat videre pulchras facies. Quocirca, benè monet S. Gregor. Papa. Prouidendum nobis est, quia intueri non decet, quod non licet concupisci. Vt enim munda mens in cogitatione seruetur à lasciuia voluptatis suae, deprimendi sunt oculi, quasi quidam raptores ad culpam. Ideò S. Thomas Aquinas, quamuis diuinitus liberatus fuerit, ab omni impuritatis sensu, ita tamen auertebat oculos à formosis vultibus, quemadmodum alij solent fugere viperas & scorpiones. Hunc imitaret, tibi noli fidere, non es Dauid sanctior, nec ita commendatus à Deo, uti fuit ille, vir secundum cor Dei, qui tamen formae pulchrae speciei illectus, & adulterio diuturno, & homicidio se contaminauit, quamuis ad remedium concupiscentiae, decem tunc uxores habuerit, teste Scripturà 2. Reg. 15. 16. immo, ut scribit Pineda cum aliis, plures adhuc, nimirum octodecim uxores habuisse putetur.*

CAPVT DECIMUM TERTIVM

Continet tria alia monita: Primo anno schole sibi attendendum: Non minuentur opinio de Communitate, ob defectus aliorum: Occupationes distractivae non impediunt profectum in virtutibus, si seruentur antea dicta.

Monitum Decimum. Certò scias multos patinaufragium deuotionis & pietatis, primo anno philosophiae, & primo anno Magisterij. Quocirca his maximè annis, adnendum, ne res ad diuinum cultum spectantes, uti sunt, Meditatio, Examen, Spiritualis lectio, Communio, omittantur: & ne tepidè ac negligenter expediatur. *Qui à Deo optat se iuuari, inquit S. Basilius, is nunquam deserat, quod se addedit officium suu. Qui autem hoc facit, is Diuino auxilio nunquam destituitur. Quapropter danda est opera in eo, ne vlla in re conscientia nostra nos condemnet. Ad quod conducet plimum, si his duobus periculosissimis, eorum conuersationem & imitationem magis amuleris, qui praeter ceteris videntur magis spirituales & exemplares. Veloces sequere, monet S. Chry. tardiores attrahere, pigros desere, fortiores fortiter imitare. Cuius enim quò desiderat peruenit, qui velociores sequitur.*

4. Reu. p. 11.
4. Reu. p. 11.
4. Reu. p. 26.
8. in arch.
Conf. mon. c. 13.
Conf. p. 13.
Lal. c. 1.
c. 13. dist. 1. ad Euf. c. 1. in hist. c. 13. De zelo & hu. h. 4. Epip.
Pallad. in Laus. c. 35.
c. 9. vitæ.

180.
in cap. 3. Thien.
l. 9. eth. cap. 12.
Debetur femini. l. 2. Reu. cap. 23.
l. 21. mor. cap. 2.
mias ob. 1. r. 1. g. 2. Vita eius.
Salom. praui. 1. 7. c. 5. num. 1.Conf. mon. c. 2.
r. 4. h. de fide, spe & charit.

1.3. de ira.
cap. 8.
ep. 94.

peretur ne à tardioribus transeat. Elige, inquit, Seneca, simplices, faciles, moderatos. Nulla enim re magis animus honesta induit, ait idem alibi, dubioq; & in malum inclinabile reuocat ad rectum, quam bonorum virorum conuersatio. Paulatim enim descendit in pectora & vim praeceptorum obtinet, frequenter audiri, aspici frequenter. Occursus ipse sapientum iuuat. & est aliquid, quod ex magno viro vel tacente proficias. Non deprehendes quemadmodum aut quomodo conuersatio tibi sapientium profuit, profuisse deprehendes. Sis limitis magno illi Macario Alexandrino, de quo

In Lau. 9.
20.

scribit Palladius: Si quod opus exercitationis aliquem vnquam fecisse audiuit, omnino id ardentem effecit. Sed caue, praetextu perfectus, maiorum te, & non sanctorum alius, patrocinia quaeras, à quibus optes ad aliora & speciosa promoueri, & instar vitis adhuc humi repentis altas vltimos, ad tui patrocinium preflare. Video vitem, inquit

1. de anim.
cap. 19.

Tertullianus, adhuc teneram & impuberem, intelligentem tamen iam opera sua, & volentem alicubi adhaerere, cum inmixta, vel innexa proficias, (per promotiones ad speciosa) demique non expectata rusticam disciplinam (scilicet culturam praefectorum vineae, per humilitatis officia, velut per rusticam vitium culturam, suos ad perfectionem eleuantis) sine arundine, sine corno (patronorum, eis non concessorum à maioribus) si quid attingit (ambiens fauores patronorum) vltro amabit. & quidem curiosus (id est efficacius) amplexabitur, de suo ingenio (ingeniosa artificia adhibens ad conciliandos sibi patronos) quam de tuo (ò Superior, ò Pater Spirituales) arbitrio, properat esse secuta, dum per politicas industias ac patrocinia cupit assurgere. Tibi nunc satis erit sicut patrociniorum pernicioso ambitu, bona quae videris exempla, in condiscipulis tuis melioribus, exactè imitari & conuersari cum melioribus.

1.1. Offic.
cap. 43.

Plurimum enim prodest, inquit S. Amb. 1.2. Offic. c. 20. vnicuique bonis iungi. Cum sapientibus & prudentibus tracta, monet Spiritus S. Eccl. 9. Nam qui cum sapientibus graditur, sapiens erit. Prou. 18. amicus stultorum similis efficietur (solo & puro desiderio proficiendi in literis & morum proba honestate) praesertim cum maturioris aetatis personis. Ideò S. Ambrosius, cum verecundiae studium commendasset adolescentibus, & vt à verecundia prima fundamenta ducantur, subdit: Sequatur conuersationis electio, vt adiungamur probatissimis quibusque senioribus. Namque vt aequalium vsus dulcior, ita senum tutior est, qui magisterio quodam & ductu vitae, colorat mores adolescentium, & velut murice probitatis inscit. Namque si hi, qui sunt ignari locorum, cum solertibus viarum iter adoriri gestunt, quanto magis adolescentes cum senibus debent nouum sibi iter aggredi, quò minus errare possint, & à vero tramite virtutis deflectere. Nihil enim pulchrius, quam eosdem & magistros vitae & testes habere. Et alio in loco: Plurimum prodest vnicuique, bonis iungi. Adolescentibus quoque vtile, vt claros & sapientes viros sequantur: quoniam qui congregatur sapientibus, sapiens est; qui

1.2. c. 10.

autem coheret imprudentibus, imprudens agnoscitur. Et ad instructionem itaque bonis iungi plurimum proficit, & ad probitatis testimonium. Ostendunt enim adolescentes, eorum se imitatores esse, quibus adhaerent, & ea conualescit opinio, quòd ab his viuendi acceperint similitudinem, cum quibus conuersandi hauserint cupiditatem. Quocirca monuerat Spiritus S. in multitudine presbyterorum prudentium sta, & sapientia illorum ex corde coniungere, vt omnem narrationem Dei possis audire, & prouerbia laudis non effugiant à te. Et si videris sensatum, euigila ad eum & gradus ostiorum illius exterae pes tuus. Quod tanti fecit S. Pachomius Abbas, vt inter monita suis ante mortem relicta, hoc vnum fuerit: Cum illis conuersemini, qui Dominum metuunt, & possunt prodesse vobis, conuersatione sancta, & animabus vestris spiritualia praebere solatia. Quin Ethnicus Seneca monet: Cum his versare, qui te meliorem facturi sunt: illos admittite, quos tu potes facere meliores. Mutuò ista sunt, & homines dum docent, discunt. Alias si conuersaberis cum viuentibus liberis, habens, & negligens meliores, iustam incurres illam S. Hieronymi censuram: Quis quisque est, talium consortio delectatur. E contrario, conuersando cum melioribus, & tu bonos euades. Hinc cum quidam interrogasset Abbatem Paytionem, dicens: Quid facio anima mea, quae insensibilis facta est, & non times Deum: dixit ei. Vade & iungere cimenti Deum. Et cum illi inhaerens, doceberis & tu timere Deum. Tales optabat Eugenio Papae, vt scribit, S. Bernardus, Suae vitae custodes & testes, qui, si velle aliquatenus deuiare, non sinerent: franarent precipitem, dormitantem excitarent. Quorum reuerentia ac libertas, extollentem se reprimeret, cadentem erigeret: quorum fides ac sanctitas, ad quaeque sancta, quaeque honesta, ad quaeque pudica, quaeque amabilia, & bona fama prouocaret.

Et ad instructionem itaque bonis iungi plurimum proficit, & ad probitatis testimonium. Ostendunt enim adolescentes, eorum se imitatores esse, quibus adhaerent, & ea conualescit opinio, quòd ab his viuendi acceperint similitudinem, cum quibus conuersandi hauserint cupiditatem. Quocirca monuerat Spiritus S. in multitudine presbyterorum prudentium sta, & sapientia illorum ex corde coniungere, vt omnem narrationem Dei possis audire, & prouerbia laudis non effugiant à te. Et si videris sensatum, euigila ad eum & gradus ostiorum illius exterae pes tuus. Quod tanti fecit S. Pachomius Abbas, vt inter monita suis ante mortem relicta, hoc vnum fuerit: Cum illis conuersemini, qui Dominum metuunt, & possunt prodesse vobis, conuersatione sancta, & animabus vestris spiritualia praebere solatia. Quin Ethnicus Seneca monet: Cum his versare, qui te meliorem facturi sunt: illos admittite, quos tu potes facere meliores. Mutuò ista sunt, & homines dum docent, discunt. Alias si conuersaberis cum viuentibus liberis, habens, & negligens meliores, iustam incurres illam S. Hieronymi censuram: Quis quisque est, talium consortio delectatur. E contrario, conuersando cum melioribus, & tu bonos euades. Hinc cum quidam interrogasset Abbatem Paytionem, dicens: Quid facio anima mea, quae insensibilis facta est, & non times Deum: dixit ei. Vade & iungere cimenti Deum. Et cum illi inhaerens, doceberis & tu timere Deum. Tales optabat Eugenio Papae, vt scribit, S. Bernardus, Suae vitae custodes & testes, qui, si velle aliquatenus deuiare, non sinerent: franarent precipitem, dormitantem excitarent. Quorum reuerentia ac libertas, extollentem se reprimeret, cadentem erigeret: quorum fides ac sanctitas, ad quaeque sancta, quaeque honesta, ad quaeque pudica, quaeque amabilia, & bona fama prouocaret.

Tales S. Basilius ait mysticè appellari in Scriptura, Ceruus: Vox Domini praeparans ac perficiens ceruus. Quando, inquit, aliquem Dei hominem perfectum & absolutum viderimus, vtilitatem ex eius congressu & conuersatione sciemur. Nam vbi cerui praesentia est, omnium ibi serpentium malitia fugatur. Odorem cerui nulla ferunt animalia venenata, quando vel ad sufficium cornu ceruini secedunt reptilia.

M. Cato monere solitus est empturos agrum, viderent ante omnia, num bonos habituri essent vicinos. Idem monitum necessarium est, conuersaturis cum aliis, vt ad bonos socios, tanquam ad bonos vicinos, accedant, ne mala consuetudo, & colloquia noceant. Hinc illud Themistoclis apud Plutarchum, qui praedium venditurus, hoc praecone proclamarè iussit, quòd vicinos haberet bonos. Quòd si quaeras, vnde cognosci possint boni? Respondet, ex sermone & moribus: sicut is qui fert aromata, etiam si nolit, ex odore proditur, inquit S. Climacus; ita & qui Dei spiritum habet, ex verbis suis atque humilitate propria agnoscitur.

Porro optimus conuersationis cum bonis fru-

vit. PP. l. 7. libel. 11. n. 21. Rol. pag. 610. n. 21. 1.4. Coae. fid. c. 5.

in Plat. 1.1. 612. 8. cap. 2. Sum. l. 1. de Ang. c. 17. n. 1. Val. l. 1. de p. 2. n. 1. Noa. l. 1. de f. c. 10.

1.1. 612. 8. cap. 2. Sum. l. 1. de Ang. c. 17. n. 1. Val. l. 1. de p. 2. n. 1. Noa. l. 1. de f. c. 10.

1.1. 612. 8. cap. 2. Sum. l. 1. de Ang. c. 17. n. 1. Val. l. 1. de p. 2. n. 1. Noa. l. 1. de f. c. 10.

1.1. 612. 8. cap. 2. Sum. l. 1. de Ang. c. 17. n. 1. Val. l. 1. de p. 2. n. 1. Noa. l. 1. de f. c. 10.

1.1. 612. 8. cap. 2. Sum. l. 1. de Ang. c. 17. n. 1. Val. l. 1. de p. 2. n. 1. Noa. l. 1. de f. c. 10.

fructus iste erit, si alter alterum in defectum a-

peccantium. Inter Paulum & Barnabam Apo-
stolos (qui simul volebant idem iter facere)
tanta est facta dissensio, vt discederem ab inuicem; &
quidem eam solam ob causam, quod Barnabas
vellet habere comitem eiusdem itineris Ioan-
nem Marcum, ibi presentem, quem Paulus no-
lebat, ex quadam indignatione, quia discesserat
ab eis alio, & non iuit alias cum eis, quando
eundem erat. Et quamuis Interpretēs excusent
hęc Apostolos à delicto (vti charitas, & debita
erga eos reuerentia iubet) tamen aliqui agnos-
cunt culpam aliquam ventalem, vt Salmeron; &
humani affectus, ac irę inflammationem, vt Lo-
rinus & Mariana, & Sā; & indicat Gręca dictio
περὸς ἑαυτοὺς, quę proprię significat excandef-
centiā, & acrem disceptationem, & in febris
apud Galenum, augmentum sanuum febris. Et
quamuis eadem vox Gręca, in bonam partē su-
matur in epistolā ad Hebręos, alibi tamen in
malam partem sumitur: videlicet in epistolā ad
Ephesios, vbi accipitur pro iracundiā, & psalmo
94. pro exacerbatione, & Act. 17.

Quocirca S. Augustinus ait fuisse rixam paci
contrariam (sed non quę interimeret chari-
tatem, & occideret concordiam, inter Paulum
& Barnabam, & S. Thomas agnoscit, in iis ve-
ram dissensionem opinionum, repugnantem paci per-
fecta. Et alibi, agnoscit hanc dissensionem fuisse
discordiam, & pertinuisse ad defectum humanum. Et
S. Macarius dixerit asserit, Petrum reprehensum esse
à Paulo, quia reprehensibilis erat: Et Paulum alterca-
tionem misse cum Barnaba, & exacerbatos discesse
ab inuicem. In Apostolis, inquit S. Cyrillus Hiero-
solymitanus, inuenta est proditio, & miraris, si in
Episcopis (idem dic de Religiosis, qui non tenentur
esse tam perfecti, vti Episcopi) fraternum
odium reperitur. Sed non modò de Principibus hoc si-
gnum, verum etiam de populis. Dicit enim: Propter
multiplicationem iniquitatis, refrigeret charitas mul-
torum. Idem Paulus restitit Petro (& quidem
tunc Vicario Christi, & Superiori suo) & non
simulat, vt volunt aliqui, sed verè, & ex ani-
mo, vti colligitur apertè ex Scripturā, & do-
cent S. Cyprianus, S. Ambrosius, S. Augusti-
nus, S. Gregorius, & omnes interpretes Latini,
veteres ac moderni, cum nostro Cornelio, con-
tra Baronium. Restitit autem Petro, quia, vt
Scriptura loquitur, per Paulū; reprehensibilis erat,
& gentes cogebat iudicare, & non rectè ambulabat
ad veritatem Euangelij. Has enim ob causas, Pau-
lus Petrum coram alijs reprehendit. Et tamen
his non obstantibus, erant ambo magni Sancti,
& Collegium Apostolorum erat sanctissimum. Et tu,
in nullo nostro domicilio vnquam videbis defectus,
his maiores. Bonam ergo de omnibus opinionem retine,
vti quiniis nostrum, non obstantibus his Apostolorum de-
fectibus, optimam retinere debet opinionem de
Apostolis, eò quòd, vt docet S. Thomas, nullus
Sanctus potest comparari, nec adæquari Apostolis; qui

A. d. 15.
37. 38. 39.
Act. 13. 13.
lib. 1. ad
Glauc.
Hebr. 13.
24.
Eph. 4. 25.
Ps. 94. 8.
In Ps. 33.
col. 9.
Act. 15.
2. 2. q. 29.
2. 3. ad 2.
2. 2. q. 37.
a. 1. ad 3.
hom. 27.
Carech.
15.
Gal. 2. 11.
14.
185.
In Ps. 44.
& lect. 3.
in cap. 11.
Rom. &
lect. 5. in
lect. 8. Rom.

form. de
10000.
libror.
eccl.
3. 36.
35. viz.
p. 7.
182.
In epist.
451.
ic. PP.
7. libel.
10. n. 2.
of pag.
10. n. 2.
4. Coo.
d. c. 5.
183.
Thi. p. q.
632. 9.
Coll. coll.
8. cap. 3.
Sua. 1. 7.
de Ang.
c. 17. m. 6.
Vat. 1. 7.
de p. 38.
2. 9. in
Notaric.
Lan. an
fisc. amo.
ca. col. 1.

182. **Monitum Vndecimum:** ob defectus, quos vide-
bis in Communitate fortè maiores & frequen-
tiores, quàm in Nouiciatu, ne parui estimes
tuum Ordinem, ne tibi conueniat id quod
scripsit S. Isidorus Pelosiora S. Chrysofomi di-
cipulus, & multorum Monachorum Abbas
cuidam Agathodæmoni. *Obdurasti Monachorum
ac Sacerdotum vitam perseruans, atque eiusmodi in cõ-
statum, qui ab omni peccato alienus sit, quærens. Quod
quidem solus Dei est, nec qui id consequatur, mortali-
um quisquam est.*

183. **Quis tuum Ordinem** ob defectus a-
liorum non vilipendere debeas, hæc sunt causæ.
Primò, Quia non videbis æquales peccatis
tot Angelorum, nec tot peccantes, quot pec-
cant in celo. Nam eorum tertiam partem, in
infernum detrusam esse docent aliqui, & propen-
det S. Thomas, & Cassianus, & putant si-
gnificari illo Apocalypseos loco c. 1. 24. In quo
dicitur caudæ draconis tertiam partem bellan-
tium celi extractam in terram. Quod etsi in-
certum esse doceant Soarius & Valquez, & alij,
tamen certum est, ingentem eorum numerum
cecidisse, vt ait S. Gregorius Nazianzenus car.
6. & Theologi. B. Laurentius Iustinianus, *Ipso-
rum partem maximam corruisse putat.* Benè ergo
sentias de tuo Ordine & domicilio, etsi in eo
plores & maiores, quàm in Nouiciatu, videres
defectus: cum non sint tam felices, vti erant illi
Angeli ante peccatum, carnem peccatorum fom-
item non habentes.

Secundò, Non videbis in tuo Ordine talia
peccata qualia commiserunt Apolliti Iudas,
Petrus, Thomas. Sicuti ergo eorum peccata nõ
preiudicant sanctitati Collegij Apostolici, ita
multò minùs præiudicare debent tui Ordinis
sanctitati, minora quæ videbis peccata in eo.

184. **Tertiò,** Quia inter Apostolos, etiam post ac-
ceptum Spiritum sanctum, adeò copiosum,
qualis nulli nostrum datus est, contigerunt de-
fectus, tam crassi, vt eos Deus in S. Scripturā
vulnerit esse descriptos, ad instructionem in-
cautorum & solatiū ex humanā fragilitate

vt idem alibi ait, præ omnibus Patriarchis & Prophetis abundantiam gratiæ habuerit. Imò, vt alibi dicit, *præ omnibus aliis Sanctis, quacunque prerogatiua presulcans siue Virginitatis, siue doctrinæ, siue martyrij.* Et Abbas Theonas Apostolos ait electionis merito, bonitatem generis humani, multis excessisse modis.

Coll. 23.
cap. 4.

186.

Quarid, Quia Christus etiam, præuidens Sanctos maximos (solâ Beatissimâ Virgine Maria exceptâ) peccatis fore obnoxios, & præueniens nos, contra hæreticos Pelagianos, qui docturi erant, Sanctos viuentes, non peccare in oratione, quam ipse docuit, dici voluit ab omnibus: Dimitte nobis debita nostra; quod dicendum esse, etiam à Sanctis, non tantum ex humilitate, sed verè, sub anathemate definiuit Concilium Mileuitanum & Tridentinum. Ideoque Siloanes de se & sibi similibus scriptam reliquit Deo reuelante: Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.

Mil. can.
6. 7. 8.
Trid. scilicet
6. cap. 11.
1. loc. 1. 3.

1. 2. sent.
cap. 18.

Iac. 3. 2.

Quæ verba citans & ponderans S. Ilidorus Hispalensis: Quamuis, inquit, in hoc seculo magna iustitia quisque claritate resplendeat, nunquam tamen ad purum peccatorum sordibus caret. Et S. Iacobus Apostolus dicit: In multis offendimus omnes. Quid ergo mirum est, si in communitate numerosa, inferioris virtutis, quam fuerit Apostolorum, in multis, etsi non omnes, talem aliqui offendunt, etiam grauitè: Gloriatur quis ex his qui adfuerunt, inquit S. Cyrillus Hierosolymitanus, non simulatam se erga proximum tenere amicitiam: Nonne per sepe labiis amatur, & vultu corripitur, & oculi apparent hilares, cor autem nectit dolam, & machinatur mala loquens pacificè?

Catech.
15.

Quind, post Apostolos, etiam in magnis Ecclesiæ Sanctis, etiam Ecclesiæ Doctoribus, erant defectus similes nostris. S. Cyprianus Martyr carpit S. Stephanum Papam Catholicissimum, & defensum in hoc à S. Augustino. Quomodo inter se contenderint & quidem acerbe, S. Augustinus & S. Hieronymus, indicant eorum epistola: S. Augustini epistola 10. apud S. Hieronymum epist. 88. 89. Et Hieronymi epistola 91. 92. apud Augustinum 11. 14. S. Epiphanius, ita dissidebat à S. Chrysostomo, vt ab hoc inuitatus, ad diuersandum in domibus Ecclesiasticis, ingressus Constantinopolim, id recusarit, fugiens consortium cum S. Chrysostomo tunc Constantinopoli manente: quem admodum scribit Sozomenus. S. Chrysostomus autem increpauit S. Epiphanium, tanquam violatorem Canonum Ecclesiæ, & ob id ad eum illi minatus est populi tumultum, vt percussus metu S. Epiphanius discesserit ab Ecclesiâ, vbi S. Chrysostomum grauitè incusauerat, vt scribit Socrates, & Baronius.

Soz. 1. 8.
hist. c. 14.
Socr. 1. 6.
Baron.
to. 5. An.
401.

S. Basil. percussus animo est, quod apud S. Greg. Nazian. paulò liberius scribentem, videretur esse contempni, dolens plurimum se ab eo vilipendi, ac pro nihilo prorsus haberi. De quo se purgat Nazian. Ep. 10.

*S. Gregorius Nazianzenus epist. 35. apud S. Basilium, sic ad eum scribit: Non cessas nos maledictis impetere, tanquam imperitos, rudes, & ne quidem vitâ dignos; propterea quod commemorare ausi sumus, quod perpessi sumus. Et Ep. 34. & 40. Basilium carpit. E contra Basilium cum eo exoptulat ep. 44. quod ad eum finxerit Epistolam, quasi nomine Patru scriptam. Et ep. 53. ad S. Athanasium scribens ait: Se eius minus admodum ridere. Idem Basilium Epist. 10. Episcopos perstringens Occidentales, & Romanum Pontificem, sic scribit: Quale nobis auxilium, ab Occidentalium supercilio, & fastu aderit: qui veritatem neque norunt, neque dicere sustinent; verum falsis opinionibus præpediti, illa nunc faciunt, quæ prius in Marcello (Ancyranus Hæretico quem Epist. 74. questus est admissum ad communionem) patrarunt, nempe cum iis, qui veritatem ipsius annuntiant, contententes hæresim per se ipsos stabiliri. Si in aliquo è suis Superioribus, aliquis, parum consideratus, obseruaret talia, Deus bone, quid non diceret coram suis confidentibus? Et tamen talia, in primariis S. Ecclesiæ Doctoribus, viris sanctissimis, sine præiudicio eximia eorum sanctitatis, acciderunt. Et adhuc plura talia leguntur tum in eorum libris, tum in historiis Ecclesiasticis. Si quis nunc nostrum, de aliquo suo Superiore ita scriberet ad amicum, vti scripsit S. Paulinus ad S. Seuerum Sulpitium, carpens Siricium Papam, sibi contrarium, & incusans eius discretionem superbam, & Cleri Romani contra se odium flammam, & frendentem inuidiam, iniquitatis suorum consciam, & ipsam se erubescentem, eiusque moris inuidiæ, & facis liuida mentis: (quæ omnia sunt verba S. Paulini) Deus bone, totam perderet opinionem virtutis: & tamen S. Paulinus dum hæc scriberet, sanctus fuit, & à Baronio, ac eius commentatore nostro P. Francisco Sacchino, iuste scribitur de Siricio questus. Simili ergo modo etiam aliorum dicta & scripta acerbiora, quoad speciem, in bonam trahenda sunt partem, sine præiudicio illorum virtutis & famæ, & sine contempu Ordinis, tales intra finem suum fouentis. Quod ponderans Baronius, *Videas, inquit, sanctos viros interdum haud omnino in omnibus rationi consentaneæ commoueri, & quod natura est, facere. Nam, vt ait S. Gregor. Sunt quaedam peccata, quæ quamdiu in hac vitâ viuunt, etiam à perfectis viris, aut vix, aut nullatenus declinantur. Habent enim sancti viri aliquid, quod in hac vitâ operire debeant. Quia omnino est impossibile, vt in locutione, aut in cogitatione etiam, nunquâ delinquant.**

Sextid, post primorum Ecclesiæ Doctorum tempora quis dubitat sanctissimos fuisse, & esse ad hunc diem, Ordines S. Benedicti, S. Bernardi, & S. Dominici, & S. Francisci, & omnibus sæculis protulisse viros sanctissimos, virtusque sexus, ob quorum multitudinem, & varietatem, cum incredibili S. Ecclesiæ & Reipublicæ Christianæ bono coniunctum, hi Ordines merito appellari possunt, Seminaria Sancto-

Not. in
Paulin.

to 4. An.
394.

In Pal.
pœnit.

188.

Io PL. 132. Monachi falsi. Et nos nouimus tales, sed non perit fratemitas pia, propter eos, qui profitentur quod non sunt. Tam sunt enim Monachi falsi, quam & Clerici falsi, & fideles falsi. omnia ista tria genera, fratres mei, qua aliquando vobis commendauimus, habent bonos suos, habent malos suos. De tribus enim istis generibus dicitur: Duo in agro, vnus assumetur, & vnus relinquetur. & duo in lecto, vnus assumetur, & vnus relinquetur. Et dua in molendino, vna assumetur, & vna relinquetur. In agro sunt qui gubernant Ecclesiam. Vnde dicit apostolus: (videte si non in agro erat) Ego plantauimus, Apollo rigauit, sed Deus incrementum dedit. In lecto autem eos intelligi voluit, qui amauerunt quietem (per lectum enim quietem voluit intelligi) non se miscentes turbis, non tumultu generis humani, seruientes Deo, & tamen vnus assumetur, & vnus relinquetur: sunt ibi probi, & sunt ibi reprobi: dua item in molendino, quia in isto mundo versantur, vbi molendinum intelligitur, quia sic vertitur mundus iste, quomodo mola; vna enim quos conterit: sic ibi versantur fideles boni, vt vna ex eis consumatur, altera assumatur.

f. 1 de de-
dic. Eccl. Quocirca quod olim S. Bernardus dixit suis Fratribus, idem quilibet nostrum debet dicere, quia potest, de aliis locis: Habent lapides templorum nostrorum vtique sanctitatem, sed propter corpora vestra. An vero corpora vestra sancta esse quis dubitet, quae templum S. Spiritus sunt, vt sciat vnusquisque possidere vas suum in sanctificatione. Itaque sancta sunt anima propter inhabitantem Spiritum Dei in vobis: sancta sunt corpora, propter animas, sancta est & propter corpora, domus. Adhuc certe corruptibili tenebatur in carne, & in corpore peccati, in quo & graue adulterij crimen admisit, illius anima qui dicebat: Custodi animam meam, quoniam sanctus sum. Mirabilis plane Deus in Sanctis suis, non modò in caelestibus, sed etiam in terrenis. Vtrobique Sanctos habet, & in vtriusque mirabilis est: illos quidem beatificans, istos sanctificans. An experimentum queritis eius de qua loquimur sanctitatis, & Sanctorum vobis istorum miracula desideratis ostendi: Multi certe ex vobis à peccatis & vitiis, in quibus computruerunt, tanquam iumenta in stercore suo, exiere viriliter: & quotidie impugnantibus eis potenter resistunt, iuxta Apostolum qui de sanctis loquens vtique. Conualuerunt, inquit, de infirmitate, fortes facti sunt in bello. Quid mirabilis, quando is qui prius vix per biduum poterat à luxuria, crapula & commestrationibus & ebrietatibus, à cubilibus & impudicitis, ceterisque similibus & dissimilibus vitiis continere, nunc ab eis continet multis annis, tota vtique vita sua: Quod maius miraculum, quando tot iuuenes, tot adolescentes, tot nobiles, vniuersi denique quos hic video, velut in carcere aperto tenentur sine vinculis, solo Dei timore confixi, quod in tantà perseverant afflictione penitentiae vltra virtutem humanam, supra naturam, contra consuetudinem: Ipsi credo, videtis, quanta iam possemus inuenire miracula, si perscrutari sigillatim liceret singulorum exitum de Aegypto, & deserti viam, id est, abrenunciationem seculi, introitum monasterij, in monasterio conuersationem. Quid vero sunt haec, nisi manifesta inhabitantis in vobis Spiritus sancti argumen-

ta: Nam habitare in corpore animam probant vitales motus corporis: habitare in anima Spiritum probat vita spiritualis. Illud ex visu & auditu dignoscitur: istud ex charitate & humilitate ceterisque virtutibus. Vestra est igitur, Fratres charissimi, vestra est hodierna festiuitas. Vos dedicati estis Domino, vos elegit & assumpti in proprios. Tibi (inquit Propheta) derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Quam bene commutasti, dilectissimi, quicquid habere potuisti in seculo, quando nunc relinquendo ea, proprii esse meruisti auctoris seculi, & eum habere propriam possessionem, qui sine dubio portio & hereditas est suorum. Neque enim, sicut dixerunt filij iniquitatis, beatus populus cui haec sunt, temporalia scilicet qua praeferat, promptuarie eructantia ex hoc in illud, oues factosa, & similia: non, inquam, beatus populus cui haec sunt, sed beatus populus, cuius Dominus Deus eius. Videte ergo num dignum sit, vt festum agamus diem, quo nos assumpti in proprios, & inuestiuit se per ministeriales & vicarios suos: vt fiat sicut iam olim promiserat: Ego, inquit, in medio eorum ero eorum Deus: nos autem populus eius & oues pastus eius.

MONITVM DVODECIMVM.

Certò tibi persuadeas, si seruaues ea, quae supra recensui, studia tua & omnes occupationes, etiam naturam suam diffractas, studiorum causa susceperas, non tantum non impedietur tuum in virtutibus progressum, immò & teneritudinem deuotionis ac piorum affectuum, sed potius haec omnia in Collegio magnum & solidius quam in Nouitiatu incrementum in te habitura, duas ob causas: Prima, quia iste est Dei mos, vt praclare scriptum reliquit S. P. Ignatius: Quando aliquis arctius se Deo adstrinxerit, & liberalior erga summam Maiestatem se prestiterit, tantò eum in se liberaliorem experietur: & ipse indies magis idoneus erit, ad gratias & dona spiritus ualida vberiora recipienda. Quod declarans subdit, Hoc illorum esse, qui votis emissis Deo se dedicant. Tales autem sunt, qui peracto Titocinij biennio, votis religiosi Societatis, Deo arctius adstricti, ad Collegia mittuntur, ideoque maiorem, quam in Nouitiatu, sperare debent diuinorum auxiliorum copiam (dummodò sibi non defint) quae omnes ij experiuntur, qui religiosa vitae feruorem in Nouitiatu inchoatum, in Collegio consequuntur.

Secunda causa est, quia qui cooperantur Deo nos ad perfectionem euehendi, & se disponunt efficaci conatu ad recipienda eius bona maiora, abundè Deus illis ea largitur. Nam, vt ait S. Basilius, Qui grato animo in donis, quae à Deo primum accepit, studiosus se ipsum exerceat, ad laudem Dei, idoneus efficitur, cui alia dentur praeerea. Non patitur se vinci à nobis beneficentia Dei saturiens, vt loquitur S. Chrysostomus, sed, vt inquit S. Celsarius, quantum nos addiderimus ad studium, tantum ille apponet adiutorium: quantum nos apposuerimus ad diligenti-

129. diligentiam tantum ille addet ad gloriam. Atque ita bene docet S. Thomas: Quando homo facit quod in se est, Deo mouente liberum arbitrium, tunc preparatio hominis ad gratiam, habet necessitatem ad id, ad quod ordinatur, non quidem coactionis, sed infallibilitatis: quia intentio Dei deficere non potest.

Quocirca si, vt dixi, seruaueris ea, quæ supra tibi commendauimus, intuitu uotorum tuorum, & cooperationis ac dispositionis tuæ, ab eius gratiæ uenientis, excitata Diuina bonitas, non permittet per occupationes scholasticas extingui in te, uel minui, deuotionis affectus, & progressum in uirtutibus, sed magis ac magis in dies augetur. Sicut enim Christi uirtute, sacra olea uetusta ac limpidiora, ex foro allata, & ex uase hausta nitidissima, dum per Ministros Ecclesiæ adhibentur, augent per se gratiam, & quandoque per accidens primam gratiam conferunt in Sacramentis, dum ad ea sine obice nouo, & bonâ fide accedunt aliqui postquam fecerunt, quæ sciuerunt debere fieri (vt Theologi cum S. Thoma docent) ita Deus per gratiam uocationis, quam Religiosis Ordinibus concedere solet, efficit, ne distractiua aliâs, communes cum secularibus occupationes, à personis ei consecratis per uota religiosa susceptæ, obsint spiritui, quin imò, & ob puram intentionem, cum quâ peraguntur, & ob laborum molestiâ, quæ ex Dei amore, in iis peragendis, hilari animo toleratur, Deus mouetur ad conferendam tantam Diuinæ suæ gratiæ copiam, quâ religiosi, cum incremento eruditionis, magnâ uirtutum ac deuotionis accessione cumulentur. Ne mihi quispiam dicat (inquit S. Chrysostomus) quod nequeat homo secularibus affixus & foro (idem autem iudicium est de libris & studiis) continuè per diem orare: potest enim, & quàm facillimè & affixus Tribunali: ubique sis, potes altare tuum constituere: si mentem tantùm seruentem exhibeas, orationis perfectionem consummaueris, ubique sis, ora, templum

es, ne locum quæras. Non enim locum Deus ueretur, sed unum exquirat seruandam mentem, & continentem animam. Docet hoc experientia quotidiana in plurimis: qui dum studia literarum tractant, modis à Societate præscriptis, & supra à me recentis, sentiunt se in Collegiis multò magis esse deuotos, idque ordinariè & magis proficere in uirtutibus heroicis, quàm fuerint in Nouitiatu, etiam tunc, dum uel maximè seruebant, uel dum Exercitiis spiritualibus ardentior ac diligenter uacabant. Et ut omittam minoris notæ Fratres aut Patres, sufficet nobis exemplum B. Aloysij Gonzagæ, & Ioannis Berchmans, qui iis temporibus quibus studiis literarum erant dediti, multos feruentissimos Nouitios, & profectum in uirtutibus, & teneritudine solidæ deuotionis, superarunt. Testes sunt etiam illi Scholastici subditi P. Syluertiæ, qui in medio studio-

Nic. Gorum cursu breui orationculâ, desies milles in die dig. 1. 3. Augustissima Trinitatis auxilium inuocabant: & inter quos erant etiam, qui certas alias preces, percursis Romanis, P. Syluertiæ

Propterea, inquit S. Chrysostomus, Sanctorum uitas & conuersationem perscriptam S. Spiritus gratia reliquit, ut discerent, quod licet eiusdem fuerint natura, uirtutibus tamen studuerunt, ne simus nos ignaui & desides in iis exercendis: Et nos item si uoluerimus, quod nostrum est facere, nihil prohibebit nos: eadem dona consequi. Liberalis enim Dominus. Idoneos ergo nos ipsos exhibeamus, & seruenti alacritate, uirtutem uel nunc saltem, apprehendamus, & affectiones nostras corrigentes, efficiamus ut Spiritus sancti accommoda simus habitacula.

h. 11. in Gencl.

Quoniam uerò studiorum tempore non tantum uirtutis habenda est ratio, sed & magni in literis profectus, quibus mediis ac modis illi quærendus sit, in alio Opusculo explicabitur, Domino adiuuante, si tam diu uixerò.